

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadó: ifj. Wagner Antal könyvkereskedő.	Felelős szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főszerkesztő: Dr. Rajk Aladár orsz. képvis.	Főmunkatárs: Dr. Nyiraty János	Előfizetési árak: Egész évre 6 kor. Fél évre 3 kor. Negyed évre 1.50. Egyes szám ára 12 fillér.
--	--	---	-----------------------------------	--

Bérbeadott Magyarország.

Irta: Lengyel Zoltán.

Osztrák uralmat becsületes eszközökkel nem lehet fenntartani — mondotta annak idején Apponyi Széllről. Már pedig osztrák uralom volt itt mostanáig. Nos hát mennyi gazságot kellett összehalmazni az előző kormányoknak, hogy ezt fenntarthassák?

A szeméttől csak a közigazgatást kezdték megtisztítani. A közgazdasági rablószervezet azonban még virul a maga teljességében. A míg ezt is el nem takarítottuk, addig új korszakról csak beszélni is ostobaság.

Szinte kivétel nélkül csak kétféle kormányzati elv volt eddig érvényben. Az egyik így szól: Nem lopni, de lopni engedni. A másik pedig: Lopni és lopni engedni.

Mindkét rendszer irtózatossá tette a gyűjtött rakásra. Az élősdiékkal valóssággal kiszivatta a vérünket. Milliókat harácsolatott el a közvagyonból. Árukba bocsátott mindent, ami eladható volt és a mire vevő akadt. Vevő pedig igen sok volt.

Az állami üzemek szinte minden ágában folytak a manipulációk. És a rablók nemcsak ideiglenes haszonra dolgoztak,

hanem a fejős tehenet a jászolhoz igyekeztek kötni a muló kormányok bizonytalan életétől függetlenül.

E panamák egy része törvényileg van védve, másokat concessiók alakjába burkoltak. A harmadikat miniszteri döntések adták meg. A negyediket hosszabb időre szóló magánjogi szerződések biztosítják.

Igy egy egész, szinte áttörhetetlen, hálózat tartja fogva a nemzettestet. Vámpirok módjára vannak vérszívók belénk mélyesztve. S ha egyik másik csápjukat lerázzuk, újra fogózkodnak.

Mindezek hasznát a nem rég mult korszak emberei élvezik maiglan. Mi uralkodunk, ők gazdagodnak. Mi küzdünk, áldozunk, ők mosolyognak. Mi szenvedünk, ők meghiztak. Mi reszkirunk, ők visszavárják a megújuló időt, a mikor újra megszilárdíthatják rabló helyzetüket.

És várni tudnak. Mert a törvények egyike sincs eltörölve; concessiók nincsenek visszavonva; a miniszteri döntések meg nem változtak, a szerződések le nem jártak.

Mikor lejáróban volt: az fedél alá vitte kisdéd panamáit — a mult kormány alatt a kit megakartak fosztani: az újra kent és újra tovább haladt.

Rettenetes kin volt ezt nézni eddig. A

hatalom ellen, ha szóltunk is, hiába harcoltunk. Rettenetes bűn volna ezt túrni tovább is. A hatalom most már kezünkben és a becsületesek és a világosan látók ez állapotokat megszüntetni kötelesek.

Az osztrák uralomnak befellegzett. Tisztességtelen eszközökre a mostani többségnek nincs szüksége uralmának fenntartása végett. A mások gazságait pedig elnézni — bűnpalástolás — és így a mi részünkről is vétek volna.

Az új kormány költségvetése be van terjesztve. Ennek tárgyalása következik a bizottság előtt és a házban is. A régi kormányok bünei felett ítéletet fog mondani ugyanez a többség. Mert hát minden gonoszságnak gyökere vagy eredménye benne van a költségvetésben vagy a zárszámadásokban. És minden gonoszság leleplezhető ezek tételeiknek tárgyalásainál.

A leleplezés és a nyilvánosság pedig meggyógyít minden bajt, megtorol minden bűnt, lesulyt a szerzőre is, az osztokodó cimborára is, az engedélyezőre is.

Ennek azonban két feltétele van. Az egyik az, hogy *a kormány nyissa fel a többség és a nemzet szeméit*. Hadd lássunk, tudjunk mindent és ítélhessünk mindenről. Nem az ő bűnök, hanem

TÁRCA.

A főgimnázium tanulmányi kirándulása.

A „Bajai Független Újság” eredeti tárcája.

Negyedik, befejező közlemény.

Az aradi vértanúk vesztőhelyéről visszatérve, legelsőben a liceum-épületet tekintettük meg, melynek emeletén van a kir. kath. főgimnázium, földszintjén az áll. főreáliskola. Az intézet gyönyörű lépcsőháza ritkítja párját. A folyosón elhelyezett képeknek mind sokasága, mind megválasztása az intéző köröknek szakértelmét s izlését dicséri. Burián János főgimn. igazgató személyesen mutatta meg ifjainknak a két intézet közös dísztermét, melyben külön szekrényben őrzik a főgimnáziumnak művészi himzésű zászlaját, melyet Urhegyi tanár mintázott. A liceumból a minoriták templomába mentünk. A remek barokk templom belső díszítése nem oly gazdag, hogy ártana a művészi hatásnak. Vastagh-féle oltárképe — páduai szt. Antal — az újabb magyar vallásos festészetnek kiváló alkotása.

A Fehér Kereszt-szállóban elköltött pompás ebéd után megtekintettük az 1848-as Erekllye-muzeumot. Kár, hogy az idő rövidsége miatt csak egy órát tölthetünk benne.

Ifjaink szívesen maradtak volna ott legalább egy fél napig, annyi volt ott az érdekesnél érdekesebb látnivaló: kardok, egyéb fegyverek, ruhák, kisebb emléktárgyak, s ami a fő, a nagy idők legendás alakjainak képei és levelei. Kétségtelen, hogy ezért az egy óráért magáért érdemes volt megtennünk a fárasztó aradi utat. Az ereklyemúzeum gazdag kincsei visszavarázolták az ifjuság lelke elé a magyar történelemnek azt a lélekemelő korszakát, mely a hősi honszerelemnek, a haláltmegvető önfeláldozásnak annyi nemes példájával ékeskedvén, késő századokban is hasonló érzelmekre és tettekbe buzdítja a jövő nemzedékeket.

Itt említem meg, hogy Urhegyi Alajos tanár szivességéből mi is hoztunk magunkkal egy negyvennyolcas ereklyét: Vécsey Károly gróf honvédtábornoknak és vértanúnak halotti lepleből egy darabkát.

Négy órakor kivonultunk az állomásra és újra elfoglaltuk Pullmann-kocsinkat. Bár a hőség szinte tikasztó volt, a korai fölkelésnek s az egész napi járás-kelésnek ugyszólván semmi nyoma sem mutatkozott az ifjuságon. Egész utunknak legmulatságosabb részlete volt az Aradról Szegedre való visszatérés. A fiúk maguktól csoportokra oszlottak és mindenféle játékkal, mókával, ének-

szóval iparkodtak agyonütni a hosszú idő unalmát. Öröm volt látni azt a jókedvet és egyetértést, mely az egész uton uralkodott. Szerettem volna, ha a szülők úgy láttatlanban tanui lehettek volna annak a mulatságnak, melyet a fiatalság a vasúti kocsiban rendezett.

Az apraja, az első és második osztály, mindenféle társas-játékokkal szórakozott. Négy tanár is résztvett benne. A harmadik és negyedik osztály e sorok írójának felügyelete alatt pompás díjbirkózást rendezett; a szabályok szigorú betartását a nézőközönség nemcsak megkövetelte, de ellen is őrizte, úgy hogy egy szabálytalan fogásért stante pede diszkvalifikálták a versenyzőt. A padok szélén egy-egy néző ült, a fogas vasoszlopát ruhákkal aggatták tele, hogy estében senki meg ne üsse magát. Az ajtókat zárva tartották, hogy egy véletlen ajtónyitás a birkózókat zavarba ne hozza. Ugyanis ennek a fülkének mindkét ajtaja történetesen kifelé, a másik fülkébe nyílt; ha tehát a küzdelem színtere éppen az ajtó környéke volt, a küzdő felek könnyen eleshettek volna, ha valaki rájuk nyitja az ajtót. Jaj volt annak a kíváncsi gyereknek, ki a hangos biztatás hallatára be mert kukucskálni; az ajtón állók szíves marasztalásához képest magának az

elődeiké és volt ellenfeleiké. A tisztítás pedig: csak hasznukra lehet hatalmi állásukat tekintve is.

Be kell tehát mutatni az előző kormányok szerződéseit és a ház asztalára kell lenni a közgazdasági visszaélések akláit!

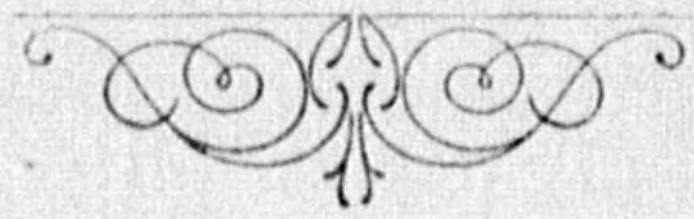
A másik feltétel az, hogy az ország nagy közönsége julassa tudomásunkra a visszaéléseket. Hadd ismerjük meg azokat és világosítsuk fel az e felől esetleg tájékozatlan kormányférfiakat! Hadd tépjük szét a bűnpalástolások hivatali szövetségét!

Mindenkinek meg kell e téren tenni kötelességét. És most kell megtennie: az új kormányzat kezdetén. Másként a régi visszaélések új gyökeret vernek és a régi bűnöket újra elföldelik.

S magam részéről *fölkérek mindenkil, a ki ilyen adatok birtokában van, ki bármi részlet lekintelésben felvilágosíthat, ki igaz és őszinte bizonyítékokat ismer: juttassa teljes bizalommal rendelkezésünkre*

A dohány és sójövédék, a vasuti üzem, a refakciák, a bérletek, az erdők és bányák haszonvétele, a különböző szerződéses viszonyok, az osztálysorsjáték, a pénzügyek, a hajózás és kivándorlás és az állami igazgatás rengeteg területén kell az adatokat összegyűjtenünk. És a közélet e nagy megtisztítási akciójával szemben: megszűnik minden más kötelezettség.

A hydrának mindenik fejét le kell vágni, de ez csak úgy történhetik meg, ha mindnyájan átérezzük ezt a feladatot és félelem meg tartózkodás nélkül hozzájárulunk ahhoz, hogy a gazoknak bérbeadott Magyarország helyén a boldog és megelégedett, szabad Magyarország épülhessen fel.

alvilág kapuját őrző Cerberusnak fogvicsorgatása csurgatott méznek mondható. A küzdelem lefolyása a következő volt: egy harcias gyerek kiállt a közepre, s vagy maga hívta ki ellenfelét, vagy a nagyközönség ítéletére bizta annak kitűzését. Egy ideig némán néztek farkasszemet, majd összekaptak, persze mindenik »alsó« fogásra törekedett, s amelyiknek ez sikerült, rendszeren le is tette ellenfelét a versenybírák ölébe. Volt holtverseny is, melyet a lehangosabb taps jutalmazott, mert ilyenkor mindkét félnek pártja zajosán ünnepelte favoritját.

Azonközben a Pullmann-kocsi harmadik szakaszában a kirándulók öregje ugyancsak eredeti módját találta föl az unaloműzésnek: eleintén nótáztak, majd saját nótájukra táncra perdültek. Csak úgy rengett a kocsi padlója a lábuk alatt. A kar műsora nem volt valami változatos; mindössze két nóta járta, de azt aztán tele tüdővel fújták.

Idő jártával a kölesönös kíváncsiság mégis csak összehozta a három főcsoportot, a csendes kicsinyeket, a hangos öregeket s közöttük a versenybírókat. Mindegyik csoport szerette volna tudni és látni, hogy mit csinál a másik. Rendeztek tehát egy teljes-ülést a legnagyobb fülkében. A kicsikéket föltették a podgyásztartó deszkákra; ez volt a karzat. A díjbírók ide tették át a küzdelem színelvét, a nép vénei pedig nótaszóval kísérték a mutatványokat. Kész cirkusz volt ez a

A bajai törvényszék.

Baja városának eddig mindig az volt a szerencsétlensége, hogy az emberek nem akkor cselekedtek a mikor kellett volna, hanem némely fontos kérdésben mesés tunyaságot és közönyösséget tanusítottak, s csak mikor már a baj bekövetkezett, akkor szaladtak, de már hiába — fűhöz-fához segítségért.

Ilyen kérdések egyike a helyi törvényszék. Tudjuk, hogy midőn a 70-es években a bajai törvényszéket elvették, alig vert fel valami nagy hullámot. A kormány elviszi, hát elviszi. Nem volt a város érdekének szószólója, képviselője, aki megakadályozta volna. Mikor aztán a város felocsudott, mert napról-napra hanyatlott, akkor már késő volt a lőtás-futás, többé vissza nem kaphatta.

Most ismét itt van a cselekvés alkalmá, ideje. A miniszteriumban fel van vetve az az eszme, hogy Baja város törvényszéket kapjon, ez 20—30 intelligens család letelepedését jelenti. Jelenti továbbá, hogy a törvényszékhez tartozó vidéknek be kell jönnie Bajára, hogy nekünk nem kell Szabadkára mennünk, hogy azon vidék forgalma, mely a törvényszékhez tartozik, ide lesz terelve. Polgártársak! Bajaiak! Most ne aludjunk! Ne pártoskodjunk! Fogjunk össze egyesült erővel és mindannyian a város érdekében a mit csak lehet tegyünk meg. Ugy tudjuk, hogy egy nagyobb szabású deputáció készül a miniszterhez. Helyesen van ez így. Nagyon jó az eszme. Csatlakozzon mindenki a deputációhoz, legyen az oly nagy számu, hogy súlyánál fogva imponáljon. A

mit a város főispánja és képviselője megtehet, minden lehető el fognak követni az eszme érdekében. Hála Istennek mindkettő olyan, hogy nem fogja erejét és fáradságot kimélni. A magunk részéről is járuljunk hozzá, ha mással nem egy pesti utazással. Legyünk olyan sokan, hogy még a késő utódaink is megemlegessék, hogy oly nagy számmal mentek a bajaiak Pestre, hogy az akkori ministerium nem zárkozhatott el annak megadásától. A közmondás is azt mondja, segíts magadon és az Isten is megsegít.

—n.

Baja gazdasági fejlődése.

Irta: Nádas Sándor.

(Folytatás és vége.)

Hol volnánk útépítés dolgában, ha a kövezeti vámjövédelmét mindig útépítési célokra használtuk volna a helyett hogy mindig más, és sohasem őszintén bevallott célra használtuk és használjuk!

Az állami nagy utak építése terén már javulnak a viszonyok és van okunk sok jót várni a mostani rendszertől.

Vasutépítés terén a lehető legrosszabbul vagyunk eddig. A mi e téren történt nálunk és közelünkben, az majdnem mind a mi kárunkra történt.

A mi érdekeink vezetői mindent ki hagytak siklani kezeink közül, a mi javunkra válhatott volna.

Nemcsak Szabadka, Zombor lettek vasuti csomóponttá, hanem Regőce, Bácsalmás, Kis-Kőrös, Halas is.

A legtarkább érdekcsoportok alakulnak és vesznek vasutépítési előmunkálatokra engedélyt, de egy sincs olyan, a mely Baja érdekeit szolgálja tekintén első feladatának s mi ezt összetett kézzel nézzük. Ha azután valami már

fülke. A cirkuszi jelleget még jobban kidomborították az egyes találó fölkiáltások: »Előadás alatt a társulat zenekara játszik«, vagy: »Gyermekek, katonák őrmestertől lefelé a felét fizetik,« majd: »Visszavonhatlanul utolsó előadás« stb.

Szándékosan írom le ily részletesen az ifjúság multságát. Tagadhatatlan tény ugyanis, hogy sehol és semmikor sem nyilatkozik meg az ifju lélek oly szabadon és fesztelenül, mint a játékban. Ilyenkor tűnnek ki a fiatal léleknek jó és rossz oldalai, miért is végtelenül fontos nevelő eszköz a gyermek játékának megfigyelése. Nekünk vezető tanároknak is nagy örömünkre szolgált, a szülők is meg lehetnek nyugodva, hogy mikor a jókedv már a forráspontra emelkedett, akkor sem eredt egyetlenegy szó sem akár a tisztességnek, akár a szeretetnek rovására. Az intézet idegenben járó növendékeivel meg lehetett elégedve.

Tíz óra elmúlt, mire visszaérkeztünk Szegedre. Fáradtan, csendesen bandukoltunk a Proféta felé. A Circenses-ből elég volt, a »panem« sóhaja szakadt föl az ifjúságnak kebléből, helyesebben keble alatti részéből. De minden fáradság, éhség, szomjuság ellenére is megmaradt lelkünkben a hála érzete dr. Platz Bonifác fődirektor, Fekete és Forgách piarista tanár urak iránt, kik éjnek évadján nem restelltek kifáradni elejbénk, hogy személyesen győződjenek meg arról, épségben érkez-

tünk-e vissza. Általában igen sokat köszönhetünk a jó emberek szivességének és figyelmének.

A Proféta tulajdonosát, az ötödik nagy profétát, ahogy a diákhumor elkeresztelte, Danczinger János urat lelkes ovációban részesítették a fiuk, viszonzásul a kiváló ellátásért. A szives tulajdonos erre azzal felelt, hogy berendelte termünkbe a híres szegedi cigánybandát, melynek játékában azonban nem sokáig gyönyörködhettünk, mert későre járt az idő. E napon 21 óráig voltunk talpon. Ma sem kellett hosszú unszolás az álmra. Egy félóra mulva elmondhattam Ráchellel: »Mily szépen alusztok, én szép csecsemőim!« Persze, a csecsemők közt nem egy volt olyan is, kinek már legénytoll pelyhedzett az állán...

És mikor már mind aludtak, szállásomra tértem és megcsináltam a számadást. Nagy megelégedésemre konstatálhattam, hogy az előirányzott 13 koronából urasan térhetnek vissza a fiuk Szabadkán át Bajára. E rendkívüli olcsóságot is a szegediek és aradiak szivességének köszönhetjük. Kivéve bakakorukat, nem is jutnak többé ily olcsón Szegedre, Aradra a mi gyerekeink. Nem utolsó haszna ez sem az iskolai tanulmányutaknak.

Másnap, kedden reggel megköszöntük a vendégszerető kegyesrendi társháznak lekötöző szivességét és 7 óra 48 perckor bucsut vettünk Szeged városától. Egy óra mulva Palicsra értünk. A fürdőhely árnyékos sáta-

befejezett tényé válik, akkor felocsudunk álunkból, de nyomban fordulunk egyet és — tovább alszunk.

A vasuti hid építése biztosítottak vehető s ezzel nagy összeköttetést fogunk nyerni a Dunántúlra s azután már rövid idő kérdése lesz, hogy onnan Szegzárd és Mohács felől, innen a Sárközből s a déli vidékek felé új vasutak épüljenek.

Csak hogy ezt az alkalmat már felkészülve kell várunk. Mert ha az erkezetben keresztül vonuló kutató érdekek itt mit sem találnak, akkor majd nézhetjük, hogy hogyan repülnek át hídunkon a tűz abrakolta paripák, de alig fognak azok nekünk valamit leadni vagy tőlünk jó pénzért valamit felszedni.

Az üzleti érdek szívesen kihasznál minden alkalmat, de nem egykönnyen tér oda vissza, a hol kihasználni valót nem talált.

Folytathatnám még eszméim felsorolását, de annak, a ki gondolkozni akar és tud, ez is elég, vagy épen nem ismeretlen.

Meg kell azonban emlitenem, hogy különösen közoktatásunk fejlesztése által igen nagyon sokat tehetnénk még közgazdasági viszonyaink javítására.

Fontosnak tartom iparos tanulóink oktatása érdekében a tanórák számának min. engedéllyel való szaporítását, és az óratöbbletnek gyakorlati szakismertek nyújtására való felhasználását, az iparoskédeknek minden szakmában való és a lehetőségig egész évre terjedő oktatását, állandó és kiválólag a mestereknek nyújtandó elméleti és gyakorlati oktatást.

Lényegesnek tartom drága és lassu, mert nagyon formáságos és az ellenteteknek elsimitására, nem pedig gyakorlati kiegyenlítésére és sokszor csak lát-szatra törekvő közigazgatásunknak sza-

badabbá és reálisabbá, de egyszerű mind olcsóbbá tételét.

Mindeddig alig említettem az államot mint javulásunknak tényezőjét.

Ha tudunk önmagunkon segíteni, akkor megjavul sorsunk, ha élehetetlenek vagyunk akkor az államsegítése kidobott pénz.

Mivel azonban az állam is — bizonyos dolgokban — termelő, mint termelőnek támogatását igénybe vehetjük; vagy helyesebben: mint termelőnek felajánlhatjuk a mi támogatásunkat, mert innen évenként több ezer ember megy el nyárra munkát keresni és télen, itthon, munka nélkül él; tehát van rendelkezésre álló nagy, munkát kereső munkaerő; van olcsó telek, van víz és vasut, tehát van jó és olcsó szállítás. Az építés olcsó, az épületanyag jó.

Az államnak szüksége van egy újabb dohánygyárra. Ajánljuk fel a kormánynak, hogy ezt ide építse. Szüksége van a selyemhernyó tenyésztésnek egy újabb selyemgombolyítóra. Ennek is adhatnánk helyet. Téli kikötőre alkalmasabb hely, mint a mi Sugovicánk alig van az egész Dunamelléken.

Még csak egyet!

Mielőtt megyénken az első vasut épült, Baján a látható gabonakészlet ritkán volt 100.000 mérőn alul, sőt sokszor több százezer mérőt tett ki. Ma a látható gabonakészlet ritkán emelkedik túl a 20.000 q-án. Nem lehetne ezen a nagy bajon egy közraktár építésével segíteni?

Ha a mezőgazdasági termények lerakó helyévé tehetnők Baját, mint az régen volt, egy csapásra nagyon nagyot lendítenénk városunkon. Pedig a közraktári intézmény a közlekedési eszközök hijával nem szűkölködő bármely helynek is nagy fontosságot adhat.

utjain megpihentünk, megtekintettük a tavat, majd szabadkai gondviselőnknek, Kersch Mihály kalocsa-főegyházmezei áldozópap s polgári isk. hitoktatónak vezetésével a villamos vasuti társulat részéről kedvezményes áron rendelkezésünkre bocsátott külön kocsiokon berobogtunk Szabadkára. A város zászlódiszt öltött — persze a bérmlálás céljából ott időző érsek ur tiszteletére.

A Bányász-szálló tulajdonosa, Lichtnekker András ur potom árért oly ellátásban részesítette ifjainkat, hogy kötelességünknek ismerjük e helyütt is kifejezni köszönetünket. Ebéd után a pályaudvarra mentünk és rekkenő melegben nekiindultunk utunk utolsó részleteinek.

A bajai állomáson a szülőknek, az érdeklődőknek s a honmaradt tanulóknak óriási serege fogadta a fáradt vándorokat. Kár, hogy az eső sokat rontott a bevonulás impozáns voltából, melyet még növelt a dr. Nyiraty János főparancsnok szíveségéből kirendelt tűzoltó-zenekar. Rövid hálaadó-imát végeztünk a plébániatemplomban, majd az igazgató üdvözölte a hazaérkezőket az intézet udvarán, mire mindnyájan sietve távoztak, nemcsak a fenyegető zápor miatt, hanem azért is, hogy azon melegében elmondhassák uti élményeiket, tapasztalataikat.

Befejezem beszámolómat s azzal a megnyugtató érzéssel teszem le tollamat, hogy

ezidei tanulmányi kirándulásunk sikerével mind a résztvevő ifjak, mind az intézet s a szülők meglehetnek elégedve. Semmi olyan kihágás nem történt, mely az intézet jó hírét kisebbítette volna. Senkinek sem esett komolyabb baja utközben. Emellett nagyon sokat láttunk, tapasztaltunk, ismereteink köre tágult, hazafias érzelmeink hatványozódtak, úgy hogy tanulmányi kirándulásunk valószínűleg hét bő esztendeje a sok szép emlékeknek, melyekből a fogékony ifjú lélek a mindennapi élet hét szűk esztendejében hosszú időre táplálkozhatik.

Befejezésül még egyszer köszönetet mondok mindazoknak, kik szíveségükkel kirándulásunk szellemi és anyagi sikeréhez közreműködtek. Az ifjak nevében külön is megköszönöm az igazgatóságnak azt a nagy jótéteményét, hogy az intézet kirándulási alapjából husz tanulóknak összes uti és ellátási költségeit fedezni szíveskedett. Husz szorgalmas és jómagaviseletű, de szegénysorsú ifju e jótéteménynek köszönheti azt a szellemi kincset, melyet utjáról magával hozott. De azt hiszem, minden jólelkű ifjunak szíve hálaival telik meg azon intézet iránt, mely a hasznosat a kellemessel összekötve, szellemi haladásukat ily rendkívüli eszközökkel is előmozdítja. Az ifjuságnak ezen hálás ragaszkodása az intézetnek haszna a tanulmányi kirándulásból

Magyarász Ferenc.

HIREK.

Kinevezés. A pénzügyminisztérium vezetésével ideiglenesen megbízott miniszterelnök *Wilde* Dezső bajai m. kir. adótisztet a nagyváradi m. kir. pénzügyigazgatóság mellé kirendelt számvevőséghez a sárréti járás járási számvevői teendőinek ellátása iránti megbízással pénzügyi számeilenőrré végleges minőségben kinevezte.

Eljegyzés. *Sternfeld* Zoltán a »Váci Költő és Szövőgyár« hivatalnoka eljegyezte *Schlesinger* Terézt, *Schlesinger* Lipót leányát Baján.

Jótekonyság. Egy jószívű emberbarát, ki ismeretlenül kíván maradni, »sz. Antal kenyere« címén, 50 korona segélyt adott a helybeli szegényeknek, akik ez uton mondanak hálás köszönetet nemesszívű jótévőjüknek.

Érettségi vizsga. Dr. Platz Bonifác tankerületi kir. főigazgató tegnap, f. hó 22-én városunkba érkezett, hogy elnököljön a főgimnáziumnak 22-én és 23-án tartandó érettségi vizsgálatain, melyre 16 ifju jelentkezett.

Tanító választás. A bajai izr. hitközség előjárósága vasárnap délután töltötte be a néhai *Spitzer* József izr. tanító helyét. Az állásra egy egész sereg pályázó jelentkezett, többek közt a bajai születésű *Kerekes* Ernő is. A választást vasárnap délután öt órakor nagy érdeklődés közepette ejtették meg, mely alkalmal, a harmadik helyen jelölt *Kerekest* választották meg 29 szavazattal az első helyen jelölt *Weisz* Miksa 1 szavazatával szemben.

Dr. Boromisza Tibor — püspök. Dr. Boromisza Tibor kalocsai kanonokot, Bács-megye jeles szülöttjét — hir szerint — a király szatmári püspökké nevezte ki. Dr. Boromisza a kalocsai egyházmegyének nagy tudományú, népszerű s közbecsülésben álló papja, s így kinevezése bizonyára a legszelebb körökben meglegedést és örömet fog kelteni. Az új püspök most 66 éves 43 év óta pap. Hosszabb ideig plébános volt Jánoshalmán, ahol a község fejlődése, haladása érdekében nagy munkásságot fejtett.

A főgimnázium évváró ünnepélye. A helybeli ciszt. r. kath. főgimnázium jövő csütörtökön, e hó 28-án délután 5 órakor évváró ünnepet rendez, melyre a szülőket és a tanügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az igazgatóság. Az ünnep sorrendje a következő: 1. Ébresztő. Nyizsnyai Gusztávtól. Előadja az ifjuság énekkara. 2. Évváró beszéd. Mondja Werner Adolf dr. igazgató. 3. Pique Dame, Ouverture Suppétól. Előadja az ifjuság zenekara. 4. Anyám háza. Váradi Antaltól. Szavalja Vest Fedor lovag IV. o. t. 5. Kuruc dalok. A zenekar kíséretével tárogatón előadja Spiegl János VIII. o. t. 6. A jutalomdíjak kiosztása. 7. Automobil-induló. Baka—Baitz Irmától. Előadja az ifjuság ének- és zenekara.

Rajzkiállítás. *Gáspár* János főgimn. rajztanár tanítványainak rajzaiból f. hó 28 és 29-én az intézet rajztermében kiállítást rendez, melyre az érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság.

Tornaverseny. Ama program szerint, melyet lapunk mult számában ismertettünk folyt le a főgimnáziumnak e hó 16-án rendezett tornaversenye. Bár az időjárás nem sok jót ígért, mégis nagyszámu közönség sereglett ki a vásártérre, hogy élvezze az ifjaknak felvonulását, szabad- és szergyakolatait. Az egyforma dresszes ifjuságnak pontos szabadgyakolatai valóban gyönyörű látványt nyújtottak. Sajnos, hogy az egyéni versenyeknél a nézőközönségnek az a része, melyet jobb volt volna távöltartani a versenypályától, úgy

ellepte a teret, hogy a verseny nem bontakozhatott ki a maga teljes érdekességében és szépségében. Az egyéni versenyek győztesei: Futásban Boros Géza I., Timpauer Gyula II., Boda Béla III. és Sibalin Máté IV. o. tanulók. Mászásban Bohner Jakab és Sohajda József I. o. t. (holtverseny) Timpauer Gyula II., Klein Miklós III. és Sibalin Máté IV. o. t. Magasugrásban Ernszt József V. és Deutsch Alajos VI. o. t. A staféta-futás eldöntetlen maradt. A kötélhuzásban az I., győzött a II., o. csapata ellen, a III. o. a IV. ellen. A fűleslabdában Sztruhák József VII. o. t. csapata győzött. A szebbnél szebb szergyakorlatokból — hely szűke miatt — csak a gyűrűhinta-ugrást emeljük ki. *Három* métert ugrottak: Ernszt J. V. Stájer J. és Sztankovich F. VII. és Wiesel E. VIII. o. tanulók. A győztesek szép bronz-érmeket kaptak győzedelmük jeléül. A versenyt 36 felsőbb oszt. tanulónak hosszú rudakkal végzett igen szép, nálunk első évben bemutatott szabadgyakorlata fejezte be.

Tanítóképesítő vizsgálatok. A helybeli tanítóképző intézetben június hó 15-e óta van folyamatban a tanítóképesítő vizsgálat, melynek vezetésére a közoktatásügyi kormány részéről miniszteri biztosi minőségben *Lovcsányi Gyula* pedagógiumi tanár küldetett ki.

Kitüntető figyelemességben részesült a jelölteknek 48-as csoportja folyó hó 22-én, mely napon *Ambrozovics Lajos* dr. úr ó méltósága városunk közbecsülésben álló tisztelt főispánja, *Erdélyi Gyula* főjegyző úr kíséretében megjelent a bizottság körében. Ó méltósága szíves érdeklődéssel fogadta a tanítójelöltek mennyiségnyi feleleteit úgyszintén a bemutatott írásbeli és rajzi dolgozatokat és távozása előtt elismerését fejezte ki a bizottsági elnök által kijelölt tételeket fejtegető tanárnak.

Részeg állapotban öngyilkos lett. *Vidity Szilvákó* pacséri lakos oly mértékben öntött föl a garatra, hogy részegségében egyedül le se tudott vetkőzni: az atyja fektette le az istállóban, ahol aludni szokott. Midőn bátyja a hajnali órákban az istállóba ment, öccsét egy gerendán felakasztva találta. A rendőrség — mint levelezőnk írja — megindította az eljárást.

Vizsgálatok a városi elemi népiskolában. A r. kath. elemi népiskolában e hó 22-én, pénteken folytak le a vizsgálatok, még pedig a legszebb sikerrel. A vizsgálatokon — *Erdélyi Gyula* főjegyző kíséretében — *Ambrozovics Lajos* főispán is megjelent.

Évzáró vizsga. A bajai ev. ref. elemi iskolában az évzáró vizsgálatok f. hó 24-én délután fognak a templomban megtartatni, melyre a szülők, tanügybarátok és érdeklődők tisztelettel meghívattak.

A szerelem áldozata. A történet nem új, sőt majdnem mindennap megismétlődő, s tudja Isten! — azért még is oly megrázó marad mindaddig, amíg csak érző szív dobogni tud. Egy leány, meg egy legény megszeretik egymást. Örök hűséget fogadnak egymásnak, az »örök« hűséget azonban csak az egyik tartja meg, de ez aztán megtartja — a halálig. *Ackermann Julcsa* is szeretett, az ő 18 esztendő kis szive dacára szenvedélyesen, olthatatlanul. Imádottja, szerelme azonban nem volt ilyen őszinte és igaz: faképnél hagyta a szegény leányt. Ez Budapesten történt. A szerencsétlen leány futott boldogtalansága színhelyéről: Budapestről; hazajött Bajára — meghalni. E hó 12-én meglátogatta összes barátnőit, sötét szándékáról azonban nem tett említést senkinek. Estefelé kiment a zsiliphez s véghezvitte sötét elhatározását: a vízbe ölte magát. Most szerdán találták

meg a szép leány hulláját s tegnap temették el kimondhatatlan bánatára a szegény szülőknek.

A Bajai kerékpározók egylete a kerékpár virágkorzóval egybekötött juniálisát holnap 24-én vasárnap tartja meg. A virággal feldíszített kerékpárosok a d. u. programtól eltérőleg már délelőtt is rendeznek *disz felvonulást* *Farkas Ödön* h. művezető vezetése mellett teljes egyleti dreszben és színben. A menet $\frac{1}{2}$ 11 órakor indul Magyar András vendéglő helyiségéből. — A feivonulás a város népesebb utcáin fog történni.

A Baja-zombor-ujvidéki h. é. vasut rt. f. évi június 26-án rendkívüli közgyűlést tart a Hegyesfeketehegyalánkai h. é. vasut rt.-gal való egyesülés tárgyában.

Tánc oktalás. A tisztelt szülők és a tánc kedvelő ifjúság szíves tudomására hozom, hogy Baján a Bárány Szálló nagytermében úgy esztétikai és társalgási illemszabályokból mint kör és társas salon táncokból 6 hétre terjedő tanfolyamot nyitok. Különös figyelemmel a helyes tartás és mozgásra, melyből a kecsesség fejlődik. Beíratások a tánchelyiségben június hó 28., 29. és 30-án d. u. 5 órakor. A tanítás kezdetét veszi július 1-én vasárnap d. u. 5 órakor. A résztvenni szándékozók szíveskedjenek az első nap megjelenni, nehogy önmaguknak és a többinek is visszaesést okozzanak. Kellő számú jelentkezések esetén egy külön gyermek-tanfolyamot nyitok, melyben csak elemi iskolások vehetnek részt, valamint a felnőtteknek is külön az esti órákban. A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve vagyok, Budapest, 1906. június hó kiváló tisztelettel *kabai Tany József* okl. tánc-tanító.

Zászlószentelés Zomborban. A zombori függetlenségi és 48-as párt vasárnap tartotta meg zászlószentelési ünnepét. *Ferbach Péterné* zászlóanya tiszteletére hatalmas fáklýásmenetet rendeztek. *Pataj Sándor* dr., a függetlenségi párt elnöke, költői szárnyalásu beszédben üdvözölte a zászlóanyát, aki maga is lelkes beszéddel válaszolt. A zászlót a katolikus, luteránus és görögkeleti papok megáldották. *Kossuth Ferencz* nevében *Mukits Simon*, *Apponyi Albert* gróf nevében *Szemző István* verte be az első szeget. A nagyszírién sikerült ünnepélyen résztvett városunk főispánja: dr. *Ambrozovics Lajos* is. Az ünnepély után este ötszáz terítékű bankett volt.

Az ujvidéki érettségi. Ujvidékről írják: Az itteni szerb főgimnáziumban kedden kellett volna a szóbeli érettségi vizsgálatot megkezdeni. A mikor azonban az írásbeli dolgozatok eredményét kihirdették, kiderült, hogy huszonnégy tanulónak a dolgozata szóról-szóra megegyezik. E miatt valamennyi diákot visszavetették a vizsgálatról. Egyedül a péterváradai várparancsnok fiát engedték szóbeli vizsgálatra. Az ítélet a diákság körében nagy elkeseredést keltett.

Aratósztrájk. A Jánoshalma mellett fekvő Tinójárás pusztán arató sztrájk ütött ki tegnapelőtt. A munkát 160 munkás hagyta félbe. Az egyezkedés megindult, az óvintézkedések megtétek.

A diadalmas negyvennyolc. Nagy örömmel ült vasárnap az ujvidéki függetlenségi 48-as párt. Egyszerre 100 új taggal szaporodott. Köztük van a polgármester, *Szalay Lajos* is. De rajta kívül vannak még számosan, kik nem régen a szabadelvűpárt rajongói voltak és most megtértek. A párt új tagjai tiszteletére nagy pártvacsorát rendezett, a *Határőr* című függetlenségi lap pedig ünnepi számot adott ki ez alkalomra.

Előmunkálati engedély. A kereskedelem-ügy miniszter gróf Teleky Gézának a tervezett dunapataj—bajai vasutból Hajósnál kiágazólag Borota pusztá, Rém, Felsőszentiván és Csávoly községek érintésével Baja állomásig az előmunkálati engedélyt egy évre meghosszabbította.

Szerencsétlenség Dunaszekcsőn. Rémes szerencsétlenség történt f. hó 13-án Dunaszekcsőn. A szerencsétlenség áldozatai *Kleisz György* 4 éves és *Kiefer Éva* 3 éves gyermekek, akik a meredek Duna partján játszadoztak, amikor a szerencsétlenség bekövetkezett. A meredek part földrétege ugyanis megcsuszamlott és maga alá temette a gyermekeket. Az idősebb gyermek *Kleisz György* nyomban meghalt, *Kiefer Éva* pedig halálos sérülést szenvedett. A földcsuszamlás bekövetkezése állítólag vétkes gondatlanságra vezethető vissza.

Lányszöktetések. Két lányszöktetésről kaptunk hírt. Az egyik *Csantavéren* történt. *Szécsi József* piros pünkösdi napján megszökött *Tócsér Maris* nevű szobalányával és eddig ismeretlen helyre távozott. Családja és előkelő rokonai hiába keresik azóta a családfőt. — A másik eset *Nagybecskerek*en történt és a rendkívüliségek közé tartozik. Ugyanis *Kovács Elvira* 16 éves, intelligens családból származó fiatal leány tegnap éjjel két fiatal emberrel megszökött — Az eset nagy szenzációt keltett a városban.

NYILT TÉR

Ezen rovatokban közöltekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Rohitcsi
Templom-forrás

étvágyat teremt,
előmozdítja az
emésztést és
szabályozza az
anyagcserét.

Árpád-utca 26. sz. alatt egy intelligens fiatal ember

„teljes ellátást“ nyerhet.

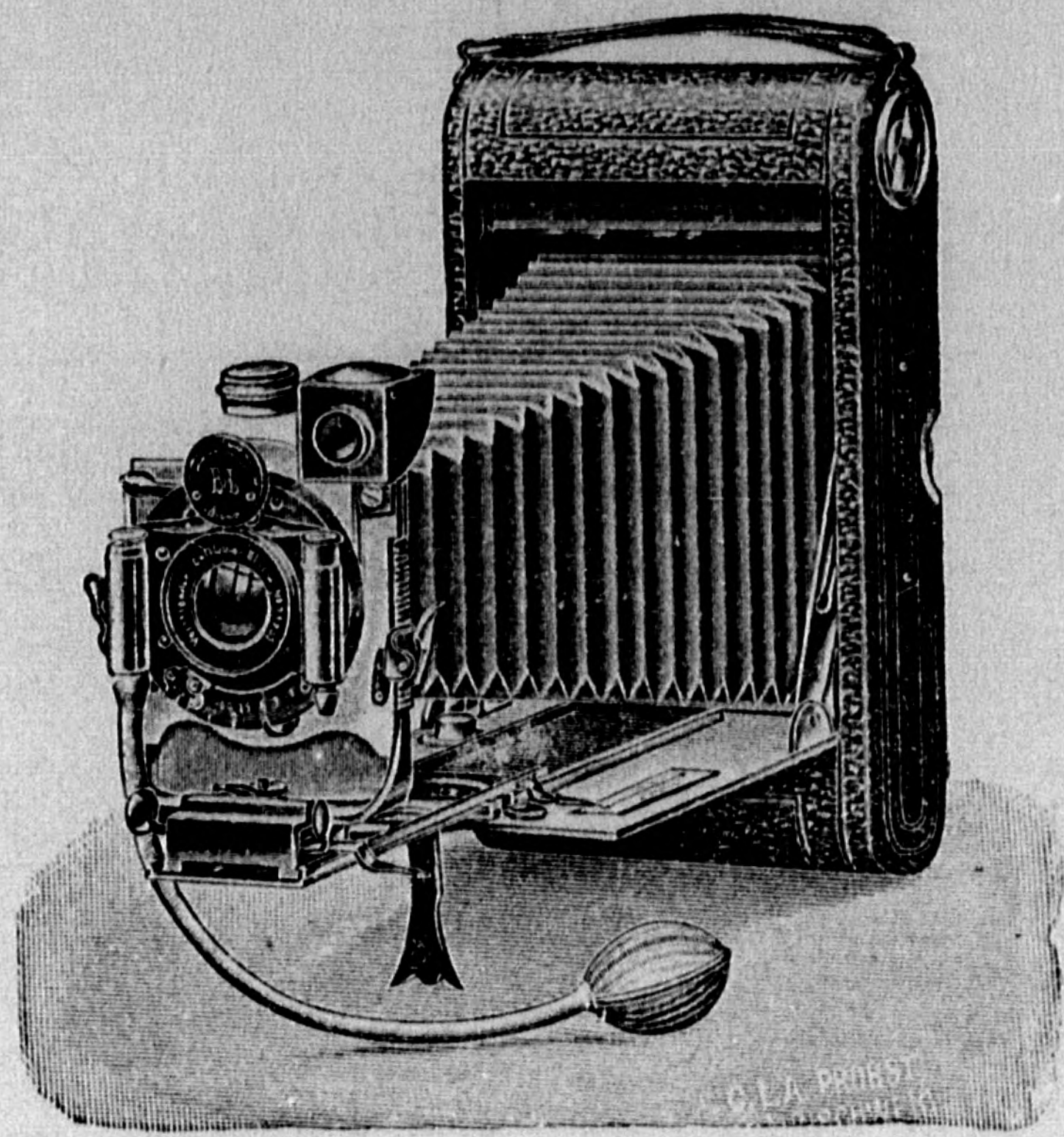
Szalón garnitúr és tükör eladó.

Hol, megmondja a kiadóhivatal.

Here eladó

nagyobb mennyiségben
dr. Valentin Emil
ügyvédnél **Baján.**

Amatőrök figyelmébe!

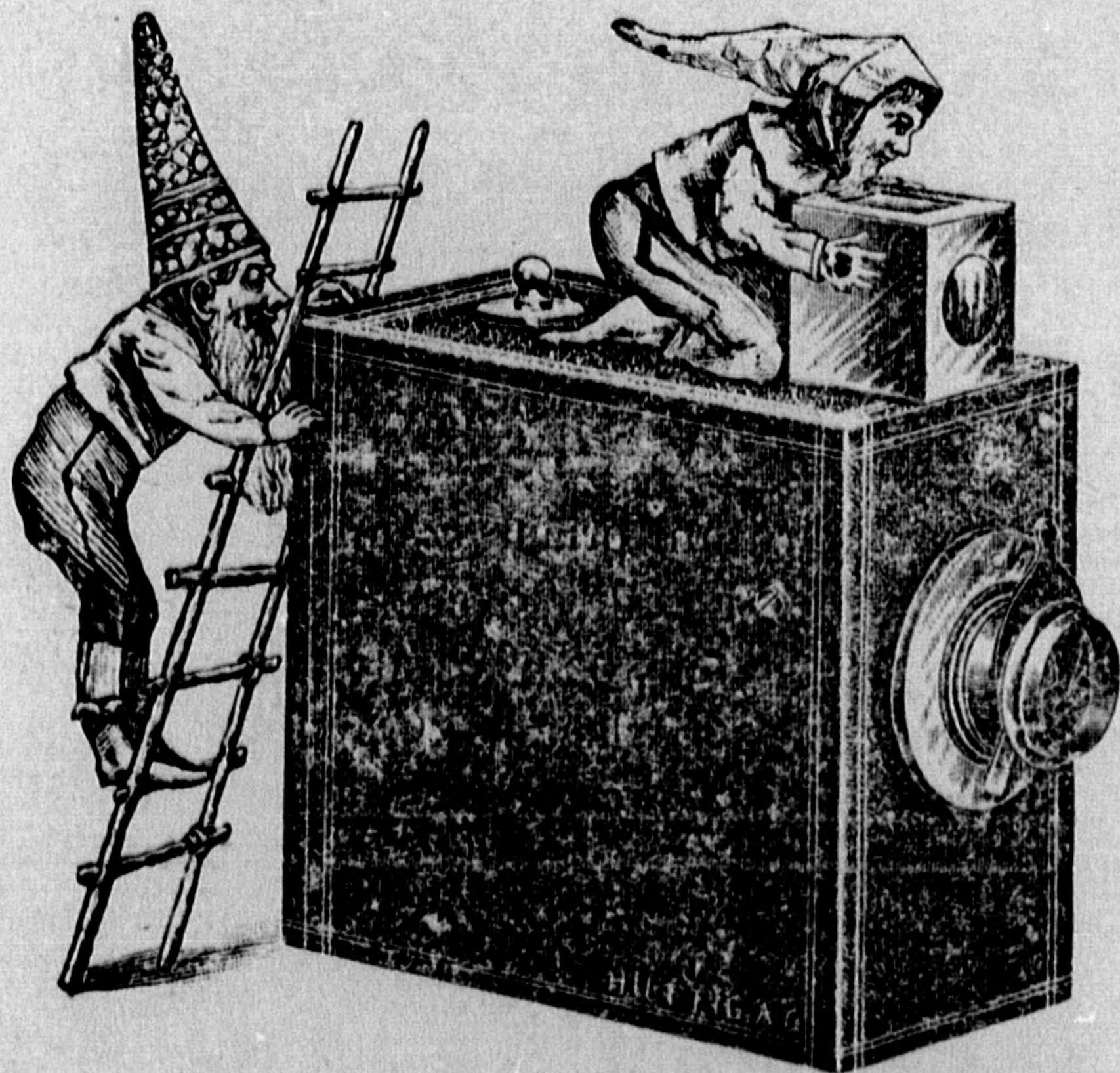

A tavasz meghozta az amatőr fényképezés szezonját. Ebből az alkalomból tisztelettel közlöm, hogy úgy fényképező gépekből, mint minden néven nevezendő, a fényképezéshez szükséges kellekekből igen nagy raktárt tartok. Teljesen fölöslegessé vált, hogy a t. amatőrök ebbeli szükségleteiket Budapestről avagy Bécsből szerezzék be, mert nálam mindent ugyanazért az árért kap meg, mint azt Budapesten, vagy Bécsben fizetné. Fényképező gépekből a következő neves nyártmányokat tartom állandóan raktáron: Kodaktól a híres Cardtridg-e 3. és 4. számú modellt, a kedvelt Zseb-kodakok 0-ás és 2-es számát, továbbá Brownie és Plico-kodakokat. Ezekon kívül az igen olcsó Merkúr-gépeket 6/9 és 9/12-es nagyságban, Lloyd-kamerát filmre és lemezre, Wunsche kiváló Afpi kameráját, továbbá az igen kedvelt Primus-kamerák több modelljét, a nagyszerű amerikai Pocket Premo, a világhírű Goldmann-féle redőny-záras kamerákat stb. Hungária előhívóm és Hungaria aranyfürdőm vetekedik a legjobb gyártmányokkal. Fényképező lemezekből a következő fajtákat tartom raktáron: a világhírű Imperial lemezeket 6/9-es nagyságtól 30/40 cm. nagyságig szakfényképészek és gyakorlottabb amatőrök részére; a szintén világhírű Lumière-féle lemezeket, melyek páratlan érzékenységük-nél fogva pillanatfölvételekre igen alkalmasak, továbbá az olcsó áruk mellett is kiváló Rochester-féle lemezeket.

Raktáron tartok továbbá fényképezéshez való állványokat (stativ), vegyszereket, fényérzékeny Celloidin, Szólió brómezüst papirosokat, és levelező lapokat, a kész képek felragasztásához való kartonokat egyszóval minden néven nevezendő, a fotografálás keretébe vágó kellekeket.

ifj. Wagner Antal

könyv- és papirkereskedése, BAJÁN.

TANULÓUL

felveszek egy tisztességes családból származó, kellő iskolai képességgel bíró

fiút vagy leányt.

ifj. Wagner Antal

o könyv- és papirkereskedő. o

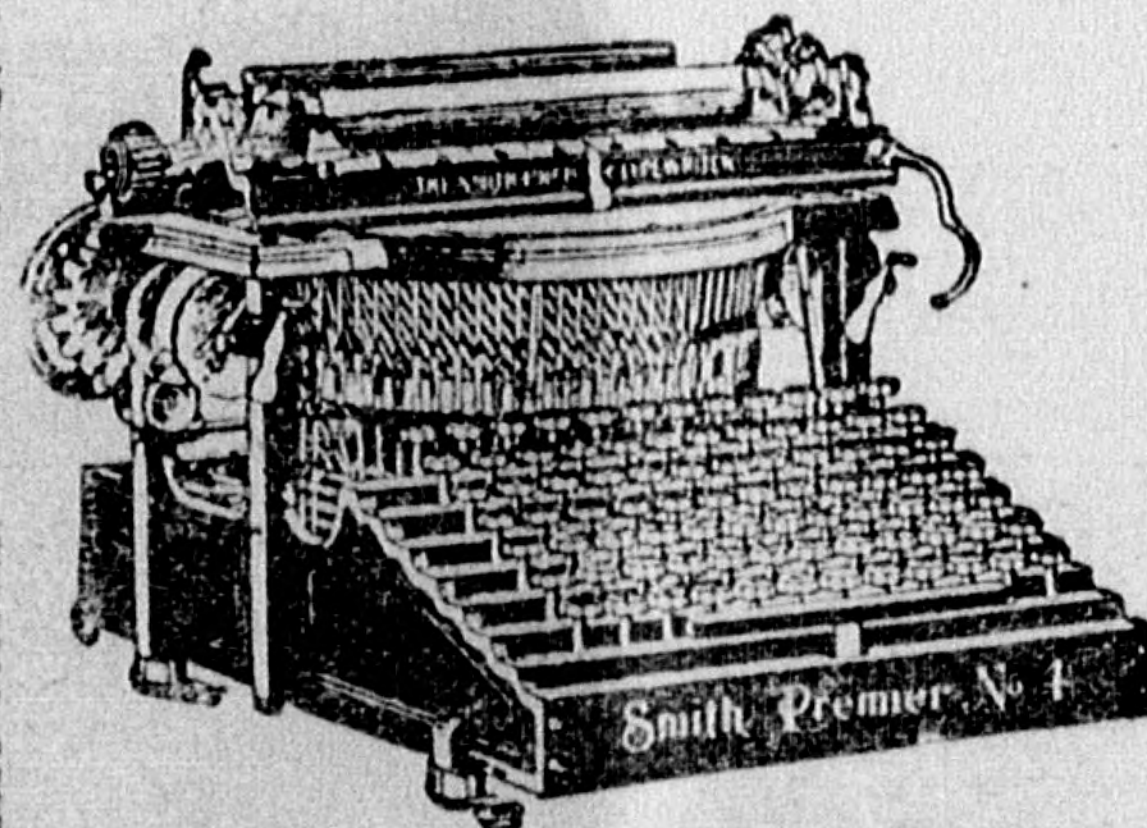

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —
A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

A világ legjobb

IRÓGÉPEI

az amerikai SMITH—PREMIER-féle, automatikus betűtisztító készülékkel és legújabban háromszinű (viola, piros és fekete) festékszalaggal ellátott, tiszta acélból készült írógépek.

Ezen gépek egyedüli elárusítója Baja város és környékére

IFJ. WAGNER ANTAL

könyvkereskedő, ki készséggel bocsájtja gépeit 2—3 heti próbaidőre az érdeklődők rendelkezésére.

CSÉPLÉSI ÉS GAZDASÁGI

CÉLOKRA

LEGJOBBAN BEVÁLT

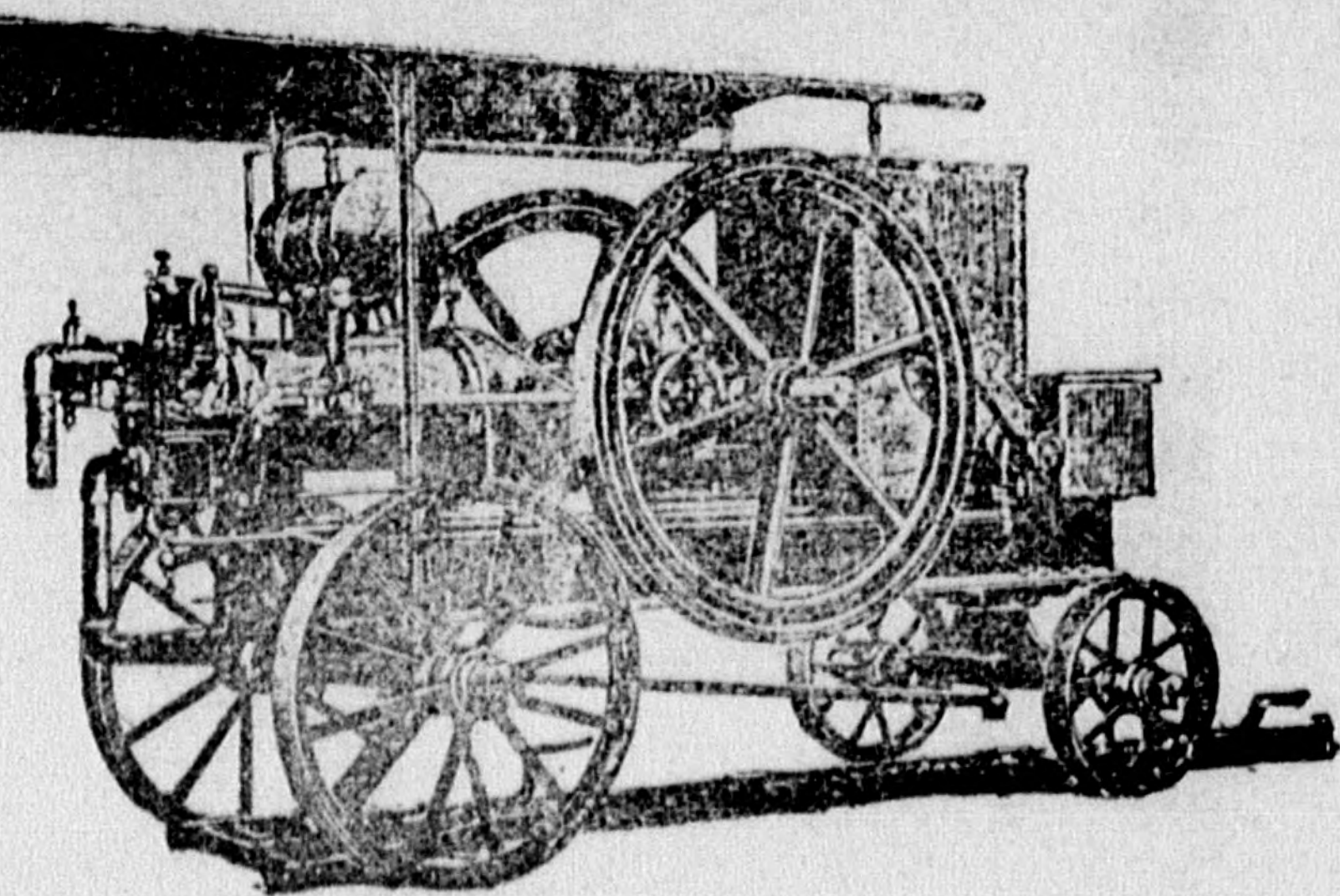
BENZIN MOTOROK

Ipari és malomhajtásra

legolcsóbb üzemi

Szivógázmotorok

legelőnyösebben kaphatók:

Beck és Gergely

motor- és gépgyárában

Budapest, V., Váci-ut 12.

Hirdetések
jutányos áron felvétetnek.

MAJELNKOR LEGJOBB TETŐFEDESI ANYAG

ETERNIT PALA

MAGYARORSZÁGI KÖZPONT:
ETERNIT MŰVEK
HATSCHÉK LAJOS
BUDAPEST, ANDRÁSSY-ÚT 33.

Elárusító hely: özv. Spitzer Simonné és Ta. Baja.

Halász Béla utóda cég

ajánlja dúsan felszerelt raktárát
mindennemű különlegességekben

nemez és selyem kalapokban,
selyem és szövet sapkákban.

Egyedüli elárusítója a követ-
kező legelőkelőbb kalap
gyárosoknak:

Quentzer Testvérek

es. és k. kamarai szállítók,

Ita I. Henrich,

Pless Vilmos,

Pelikan és Gyukits

es. és kir. udvari kalap-gyárosok,

valamint a világhírű

Albertini E. cégnek.

Pártoljuk a magyar ipart!

Magyarország legnagyobb raktára

GYERMEK -ruhákban
-kötényekben
-fehérneműekben
-harisnyákban

stb — Férfi-, női és gyermek-

DIVAT-ÉRTESÍTŐNKET

kívánatra ingyen és bérmentve küldjük.

Vogel Testvérek, Budapest.

Főüzlet: VI., Andrásy-út 33.

Piókák: Bécsi-utcza 8 és Kerepesi út 22.

Vályog féláron.

Csakis előjegyzés alapján fogadok el rendeléseket.

Egyszersmind értesitem a t. közönséget, hogy a városi téglatelep nem adhat el vályogot, minthogy a vályogkiváltási jogot én bírom

SALLÓ KÁROLY.

özv. Spitzer Simonné és Társa.

Drótbetétes cementesövek.

Egyszerű
Diszes
Márvány mozaik
Terazzo
Beton
Keramit

**Cement-
lapok.**

**Burko-
lások.**

Virág vázák
Medencék
Váljuk
Jászolok
Talpkövek
Lépcsők

Kut-
Oszlop-
Kémény-
Tűzfal-
Határkövek
Műkövek

Fedőlapok.

Minden alakban és méretben, legjobb kivitelben, legolcsóbb árban.

Mit igyunk?

Az elsőrendű természetes szénsavas
natrontartalmú ásványvizet, a mohai

ÁGNES-

Vegyi vizsgálatok s ajánlatok az Ágnes-forrást az orvosok előtt nagyon kedvelt gyógyszerre tették s hamarosan óriási számban kerültek ki orvosi bizonylatok: dr. Kétly, dr. Stamborszky, dr. Berger, dr. Naundorf, dr. Bocherdt, dr. Akantisz, dr. Blodig, dr. Fischer, dr. Moseitig, dr. Rust, dr. Werner, dr. Gebhardt, dr. Balogh, dr. Varga, dr. Szabó, dr. Scipiades, dr. Moravcsik, dr. Glaser, dr. Markosfalvi, stb.-ektől, a kik az Ágnes-forrást a legmelegebben ajánlották: ideges gyomorbajoknál, chronikus gyomorhurutoknál, főleg karlsbadi kúra után, csont-lágyulásnál, angolkórnál, vese- és hólyagbetegségeknél, étvágytalanságnál, vérszegénységnél, mint óvszert fertőző betegségek ellen (typhus, cholera stb.) Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden kétes értékű mesterségesen szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is olcsóbb; hogy az Ágnes-forrás vizét a legszegényebb ember is könnyen megszerezhesse, nagyobb vidéki városokban lerakatok szerveztettek, ugyanott a forrás leírásának ismertető füzetét ingyen kapható. A forráskezelőség. — Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben. **Főraktár: DRESCHER GYULA urnál BAJÁN.**